

EGÉSZSÉGÜGYI ALKALMAZOTTAK

A betegápolók, ápolónők, okl. bábák, fürdősők, masszörök, vizgyógykezelők, pedikűrösök, uszó-mest. stb., fertőtll., temetk. alkalm., kórházi s.-munk. és rokonszakmával foglalkozók hivatalos szaklapja.

LAPJA

A Szövetség hivatalos órái: reggel 9-től 12-ig, délután 3-tól 7 óráig. Díjtalanul közvetít intézked. klinikák, kórházak, szanatóriumok és magánorv. részére képzett személyzetet helyben és vidéken.

Megjelenik minden hó 1-én.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dobány-utca 74, I. 16. — Hirdetések felvételnek a legjutányosabb árban. — Kéziratok vissza nem adatnak. — Telefon: József 122-24.

Szerkesztő:
DR. RAJNAI BÉLA
orvoselnök.
Felelős szerkesztő:
SZIEBEN F. JÓZSEF

Előfizetési ár:
Egész évre 40 K
Fél évre 20 .
Negyed évre 10 .
Egyes szám 5 .

Évfordulón.

Imár egy esztendeje, hogy a szövetségünk kebelébe tartozó Magyarországi Betegápolók és Ápolónők Országos Egyesülete, valamint a Magyarországi Fürdőalkalmazottak Országos Szövetsége megbízásából terjedelmes emlékiratot szerkesztettünk és azt a népjóléti, belügyi, valamint a kereskedelemügyi miniszter uraknak átadtuk. Miként olvasóink tudják, emlékiratunkban egészségügyünk ezen két jelentékeny munkás osztályának a nevelésére, elméleti és gyakorlati kiképzésére, társadalmi és anyagi helyzetének javítására, valamint betegsége, rokkantsága és előregedése esetén való segélyezésére és biztosítására vonatkozó elveinket és hosszú évek tapasztalatain átszűrt javaslatainkat foglaltuk össze. Tizenkét évnél is hosszabb idő óta gyűjtött tanulságaink szorosán egybe vágnak azoknak az égető kérdéseknek a megoldásával, amelyeket társadalmunk szociális irányú fejlődése állandóan napirenden tart. A becsületesen elvégzett munka méltányos díjazása és a munkásember és családja tisztességes megélhetésének biztosítása az a tengely, mely körül e kérdések forognak. De sajnos, amilyen egyszerűnek és természetesennek tetszik a szociális eszmének ezen eiem össze-foglalása, mégis a világháború összes drótsóvényeinél is sűrűbb és szinte áthatolhatlannak látszó akadályok állanak a győzedelmes előrejutásuk útjába. Erre vonatkozóan jellemző példával szolgálunk. Amidőn a betegápolásügy országos rendezése tárgyában nyolc évvel ezelőtt az akkori belügyminiszter ur kihallgatáson fogadott — sajnos, az akkor kapott biztató ígéreteket a világháború fengetege elmosta — egyuttal az ország egészségügyének vezetőjénél is tisztelegtem. A megcsontosodott bürokrata miniszteri tanácsos ur e szavakkal fogadott: „Legyen nyugodt kartárs ur, ezen ügyek rendezését majd csak mi magunk fogjuk elvégezni és nem vagyunk hajlandók az ápolásügy rendezését albrételbe kiadni”. Azóta épen 8 év telt el és akik

e szent ügyünk szolgálatában tett kálváriajárásunkat és a betegápolás ügyének mai rendezetlen állapotát ismerik, ítéletükkel bizonyára fényes elégtételt szolgáltatnak önzetlen munkakészségem ezen arcpirító visszautasításáért.

Bizony az emberismeret hiánya, a kötelesség teljesítésének botrányosan léha felfogása, a komoly munkára való képtelenség, lustaság, rosszakarat, irigység, indokolatlan érvényesülési és szereplési vágy és embertársaink sok-sok egyéb rossz tulajdonságának számtalan sodronytüskéje vérzi meg az igaz ügy zászlóvivőjét! Csuda-e, ha olykor elkedvetlenedik?

Azonban ma az új évet üdvözöljük és reméljük, hogy most már más szelek fujnak és más idők járnak... Halhatatlan Madách-unk szavai jutnak eszembe: „Mondottam ember: küzdj és bizva bízzál!”

Kedves olvasóinknak és igazi jóbarátainknak, valamint lapunk munkatársainak, kik e nehéz, de igazságos küzdelemünkben mellénk — a legigazságatlanabbul elnyomottak mellé — állottak és hisszük, hogy a jövőben is velünk tartanak, boldog új esztendőt kíván a szerkesztőség nevében

Rajnai Béla dr.

Az „Otthon“-ról.

Kis lapunk, melyet minden hó elején kíváncsian várunk, hozzánk is elhozta az „Otthon” alakulásának híret.

Van-e közöttünk valaki, akit nem érdekel az „Otthon” kérdése? . . . Mi, akik a társadalom legelnyomottabb munkásai vagyunk, kik verejtékezve, testet-lelket bénító fáradsággal végezzük kötelességünket, nagyon is rá vagyunk szorulva egy igazi, békés „Otthon“-ra, hol küzdelmes napjaink után enyhülést lelünk. Nem hiszem, hogy lenne mindkét nem-beli pályatársaim között, — pedig de sokan vagyunk ebben az elárvult, Csonkaszabán — csak egy is, akit nem ejt néha gondolkozásba a jövő kérdése, hogy mi lesz hát, ha majd a testi erő felmondja a fizikai szolgálatot és megfordul a kocka. Az szorul ápolásra, aki eddig másokat ápolt.

Amit érez a messze utról jövő vándor, ki hosszú vándorlása után megpillantja otthonának tornyát, ahol már nem küzdelem, hanem szerető szív, öröm és kedv várja, érezzünk mi is most, midőn lelki-szemeink előtt fel-felcsillan a közeljövő homályából egy barátságos „Otthon” képe.

Ha jól végig tekintünk szakmánk pályavonalán, meggyőződhetünk, hogy ezen a pályán haladni huzamosabb ideig nagyon küzdelmes és hálátlan feladat. Létezik-e egészségügyi alkalma-

zott, aki általános megelégedésre tudná munkásságát kifejezni? Vagy a beteg, hozzátartozói, valamelyik előjárója, vagy saját társai közül mindig akad egy gáncsvető, aminek az elviseléséhez valóban krisztusi türelem kell. És mi a jutalom? . . . tudjuk jól, valamennyien meg vagyunk róla győződve.

Mindezek mellett mégsem nyilna panasza ajkunk, ha nem kísértene bennünket lépten-nyomon a bizonytalan jövő képe. Ki biztosítja az ápoló jövőjét; munkaképtelen korában ki törődik vele? A pikoló, ki még ma nagy reverenciával szolgálja fel a fröccsöt, évek múlva mint „Grand Hotelia”, fumigál bennünket; az iparos-gédnek megvan a reménye, hogy idővel önálló lesz, de létezik-e a mi szakmánkban önnálóság? Van-e reá példa, hogy egy ápoló szanatórium, vagy gyógyintézet tulajdonosa lett volna? Miért küzd tehát rabszolgamód éveken keresztül, ha még a jövője sincs biztosítva?

Az „Otthon”, kérdés megoldásával nagy átalakuláson kell keresztül menni az egész egészségügyi szervezetnek; reformok várhatók azon időtől kezdve, amint megnyílik az „Otthon” kapuja. Nem-e több kedvvel, fokozott ambícióval végzi feladatát az ápoló személyzet, ha tudja, hogy már neki is van Otthona. Esetleges

helyváltozás alkalmával nem kerül-e a lakbérzsora vampirkarjai közé; ennek ugy erkölcsi, mint anyagi értékét egy laikus is könnyen felfoghatja. Az „Otthon” falai közül fog kiindulni, mint jölvő angyal, a leghumánusabb bánásmód szent eszméje, amelyre a szenvedő emberiség még sohasem volt ugy, mint napjainkban rá-szorulva.

Azért is minden komolyan gondolkodó kartárs és kartársnő kell, hogy megértse és erkölcsi kötelessége ugy gyakorlatilag, mint szellemileg az „Otthon” ügyét támogatni. Aki ezt nem teszi, az nem méltó, hogy a Szövetség tagja legyen. Azt a pár fillért, amit áldozatul hozunk, — valójában nem is áldozat — a saját magunk javára adjuk, mert nem-e magunkénak nevezhetjük majd azt a hajlékot, ahol majd testvéri körben fogjuk fáradt szempilláinkat nyugalomra lezárni.

Dinyér István

Az „Otthon” részvényeire a következő összegek érkeztek be: Nagy Józsefné (54) 1620 K, Szieben József (50) 1500 K, özv. Matola Ferencné (39) 1170 K, Somogyi Anna (30) 900 K, Juszt Lőrinc, Kiss Erzsébet (20—20) 600—600 K, Weisz Évi (17) 510 K, Zombory Richardné, Hallgató Gyula, Vitkovits János és neje (15—15) 450—450 K, özv. Dobóczy Lajosné, özv. Boros Lajosné, Ambrus Ilona, Vahntler Ernőné, özv. Tóth Kálmánné, dr. Elischer Ernő és Pentelner Erzsébet (10—10) 300—300 K, Szarka Teréz (7) 210 K, Ilkajeczky Veronka, Szappanos Margit, Raczák Anna, Vahla Mária, Balázs Flóra, Tóth Gyuláné, Fehér János, Perlaky Erzsébet, Kozma Vilma, Vincor Erzsébet, özv. Basztir Béláné, Forrai Margit, Antal Zoltánné, Mujzer József, Mujzer Józsefné, Kupidon Mária, Dinyér István és neje (5—5) 150—150 K, dr. Fájki Ferenc (6) 180 K, Varga Mária, Göllesz Józsefné, Schuller Margit, Pap Zsuzsánna, Tóth Kálmánné (4—4) 120—120 K, dr. Vály Ernő, Polyakovics August, Török Julia, Waschina Józsefné, Zimmermann Kató, Szöllősy Jenőné, Szöllősy

tervezet úgy hangzott, hogy az egyes kerületekben telepedett hivatalos bábákat kellett volna minden arraszoruló asszonynak hívni, később azonban a jobb belátás miatt s minden egyének megtagadták azt a természetes és értelmű jogát, hogy ő válassza meg az a bábát, kihez legtöbb bizalma van. A nagyobb városokban és sűrűn lakott ipari göcökben ez természetesen nem képezett akadályt, sőt itt éppen az volt a baj, hogy tulsok bába is volt, ami szintén nem kívánatos egyrészt, mert míg némelyek azt sem tudják, hogyan végezzék el sok dolgukat, addig másoknak semmi alkalom nem nyílott arra, hogy a bábaképzőben elsajátított ismereteket és ügyességüket tovább gyakorolhassák. Azután az a veszély is fenyegetett, hogy az erős verseny mellékvágányokra vezeti a különösen annyira jótékony és szükséges bábamesterséget. Ezzel szemben a gyéren lakott területeken természetesen érthető okokból senki sem volt hajlandó betelepülni, miután a megélhetéshez szükséges létminimumot sem tudta volna magának biztosítani. Ezeket az anomáliákat javítandó, az új törvény két irányban akar segíteni. Az egyik, hogy engedélyhez köti a betelepülést, vagyis az általában képezett bába csak ott telepedhetik le, ahol erre bizonyos központi hatóság az engedélyt megadta, természetesen ez olyan területen lesz megengedve, ahol erre szükség van és semmiesetre sem ott, ahol már ugyanis tulsokan

vannak. A másik intézkedés, hogy azokban a kerületekben, hol a viszonyok szerint, legyen az a gyéren lakott lakosság vagy a rossz közlekedési viszonyok — egy bizonyos fizetést állapítanak meg 4750 Márkában, amellel minden szülésért 20 márkát. A törvény azt mondja, hogy a törzsfizetést szándékosan alacsonyán állapították meg, hogy a bábák fokozott munkával a jövedelmének gyarapítására sarkallják. Azonkívül azoknak a bábáknak, kiket a gyermekvédelmi intézmények működtetnek, a viszonyokhoz képest 1—2000 márkát emellett biztosítanak. A törvény teljes ismertetését nem tartom szükségesnek közölni. A részletkérdések ráknézve ugysem fontosak, csak még egyes pontokat tartok szükségesnek megemlíteni: így, hogy a kerületi bábák 65-ik életéven túl bizonyos nyugdíjat élveznek, amennyiben önhibájukon kívül munkaképtelenné válnak, úgy bizonyos segélyre tarthatnak igényt, azonkívül pénzügyi támogatást kapnak, hogy időnként továbbképző kurzusokon résztvehessenek. Érdekes megemlíteni még, hogy a 20 márká minden egyes szülés után, csak az első 70 esetnél jön, azontúl a hivatalos díj csak 10 márká lehet. Ha a kerületi bába nyugalomba vonult, többé nem szabad szüléseknél segédkeznie, sőt ez büntetendő csekménynek számít.

(Folytatása következik)

A Szövetségünk a mi erős várunk.

arcája úgy nézett ki, mint a hóra ejtett rózsavirág.

Iluska, boldog gyermeki tudatlanságában, most sem látta a helyzet tragikus oldalát, vigan pajkoskodott a kórház udvarán a többi gyermekekkel; anyuskája pedig sorvadtt, mint a virág, melynek féreg emészti gyökerét.

— Mi lesz a mi kedves nővérrünkkel — kérdezték az udvaron a fentjártó betegek az arra menő orvostól — meddig lesz még beteg?

— Már régen meghaltak a próféták — válaszolt az orvos egykedvűen — ki tud manapság jóslatokba bocsátkozni?

— No de mégis, van e remény — türelmetlenkedett egy felkötöttkaru őrmester — hisz ő a betegek mentő anyala, az egész osztályra nagy csapás lenne, ha bekövetkezne a vég.

A közeli sűrű bokrok között bujdosit jálszottak a gyermekek. Iluska is közöttük volt.

Az orvos kis ideig gondolkodni látszott, majd hirtelen reá mutatott egy közeli bokorra és így válaszolt:

— Most szeptember van. Mire az ágakról lehullanak a levelek,

Szeghőné is kint lesz a temetőben. Igazán sajnálom őtet — ezután, mintha megbánta volna közlékenységét, elfordult és sietve távozott.

Iluska, mintha megértett volna valamit, abbahagyta a játékot és befutott az anyjához. E naptól kezdve nem ment ki játszani; ott busult anyja ágyánál, mint egy szomorú madárka.

Szeptember hamar elmúlt, megérkeztek a deres októberi reggelek. A lombok levelei a legkisebb szélmozdulatra peregve hullottak alá, mint egy boldogtalan ember könyei, hogy itt a hervadás, közeledik az elmulás.

Ki állítja, hogy a gyermeki szívben nincs megnyilatkozás?

Iluska egy deres reggelen ott hajlong a bokrok tövével, egyenkint szedegeti fel a lehullott leveleket és cérnaszállal igyekszik azokat visszakötözni az ágakra. Egyre kötözgeti, de fájdalom mindig több hull le, mint amennyit visszaköt. Ezalatt a közeli templom toronyában busan megcsendül a lélekharang, mintha hirdetné: egy anyyallal több van a mennyben és egy árvával több a földön.

A fürdők vasárnapi munkaszünete.

A kereskedelemügyi miniszter 94.537—1921. számú, vasárnapi munkaszünetéről szóló rendelete is fenntartotta a fürdők vasárnapi nyitvatartásáról szóló korábbi rendelkezéseket. Tette ezt a rendelet szerint azért, „hogy a köznapokon napimunkájával lefoglalt lakosság vasárnapokon a fürdőket felkereshesse.

Szövetségünk Fürdős Szakosztálya a rendelet megjelenése után azonnal kérelemmel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez és kérte a rendeletnek, az alkalmazottak régi kívánságához mérten való módosítását, illetve a fürdők vasárnapi munkaszünetének elrendelését. A fürdőalkalmazottak kívánságát azonban a miniszter elutasította.

Az alkalmazottakat természetesen ez a válasz nem elégíti ki.

Szövetségünk Fürdős Szakosztályának választmánya legutóbb foglalkozott a miniszter leiratával s megállapította, hogy tapasztalat szerint a munkások és általában a szegényebborsu, „hétköznapokon munkával lefoglalt lakosság“ a fürdőket nemcsak vasárnap, hanem még hétköznapokon is alig-alig látogatja a magas fürdődíjak miatt.

Tulnyomó részben a fürdőket vasárnap is azok veszik igénybe, akiknek volna alkalmuk a hét bármely napján is fürdeni. Az ipari és gyári munkásság rendszeren szombaton végzi el a fürdést, ha kerül rá pénze, mert az üzemek már délután 3 órakor beosztintetik a munkát, míg a fürdők este 7 óráig vannak nyitva. Tehát a fürdők vasárnapi nyitvatartását nem indokolja semmi sem.

A fürdők vasárnap délig való nyitvatartása az alkalmazottakra nézve azért is sérelmes, mert a kereskedelemügyi miniszter 94.537—1921. számú rendeletét, mint ezt a multban is tették, a fürdőtulajdonosok ezentul sem tartják be és nem déli 12 óráig, hanem azután is adnak ki fürdőjegyet, úgy, hogy mire az alkalmazottak munkájukat elvégezhetik, délután 3—4 óra van.

A vezetőség egyébként kimondotta, hogy a fürdők vasárnapi munkaszünetéért indított küzdelmet tovább folytatja, mielőtt azonban a miniszternél újabb lépéseket tenne, az ügyet nagygyűlés elé viszi. A vál. ülésen foglalkoztak még az alkalmazottak gazdasági helyzetével és élesen elítélték a Hungária-fürdő igazgatóságának eljárását. Ugyanis a Hungária-fürdő az alkalmazottaknak nem ad fizetést, hanem még minden vendég után 2—2 koronát kell fizetniük a „borravalóból“, akár kapnak, akár nem. Ez azt jelenti,

hogy a fürdőtulajdonosok példátlan kapzsóságukban fizetés helyett még a „borravalót“ is, mely az alkalmazottak egyedüli megélhetési alapját képezi, megrövidítik. A gyűlésen éles kifakadásokkal illették a „Nemzeti Újság“-ot is, mely egyik számában „Tyukszembárók“ c. alatt megjelent cikkében azt írta, hogy a Gellért-fürdő személyzetének több fizetése van, mint a miniszterelnöknek. Az igaz, hogy a téli hónapokban megfizetett munka mellett meglehetősen keresnek, de nyáron, amikor a közönség nyaral, alig keresnek annyit; amennyi a legnyomorultabb megélhetéshez szükséges.

A fürdők vasárnapi nyitva tartására reméljük, hogy a miniszter is megfogja változtatni előbbi álláspontját, mert nem akarjuk hinnit, hogy a keresztény irányzat idejében a dolgozó keresztény családapákat a hét egy ünnepén is elszakítsák családjuk köréből. Mi fürdősök is emberek vagyunk és ép úgy jogunk van az emberhez méltó élethez, mint akár a miniszternek, vagy pedig a munkáltatónak. Több szociális érzékkel a fürdősöket is el lehet juttatni a keresztényies életet élő emberek sorába.

Az elmebetegápoló

Irta: K. A. dr.

Elmebetegekkel foglalkozni egyike a legmagasztosabb, de egyszersmind a legnehezebb feladatoknak. Foglalkozás természetesen úgy értendő, hogy az sikeres is, humánus is legyen. Az elmebetegségeknek, mint olyanoknak megismerése, azoknak okszerű, értelmes kezelése ugyszólván csak a legújabb kor tudományos kutatásainak eredménye. Mikor a kultúra és tudomány az elmebajosok kezéről levette a bilincset, megnyitotta előtük a börtönök kapuit, megszabadította őket a bosszorkányság és ördög által megszállottság tévhitelméből, megszületett a tudományos elmebeteg-kezelés, s ennek hatalmas segítőtársa, az elmebetegápolás. Csak a XIII. század hozta meg az első elmeegógyintézetet, melyet Angliában létesítettek, s csak a XIX. században kezdődött meg a munka, hogy gyors egymásutánban épüljenek az elmebetegek elhelyezésére szolgáló intézmények. Ez időtől kezdve áll előtérben az egész művelt világon az elmebetegápolás ügye, mely sajnos — néhány államot kivéve — még a mai napig sem talált kielégítő megoldásra. Szüntelen a panasz, különösen a hazai elmeegógyintézetekben, de kevés kivétellel a többi államban is, hogy az elmebetegekkel foglalkozó ápolók nagy része nem áll hivatása magaslatán, nem tölti be magasztos feladatát a megkívánt mértékben,

